

SMRTNA OZLJEDA RADNIKA PRILIKOM OBAVLJANJA POSLOVA UGRADNJE BETONA

Sredinom listopada 2009. godine, prilikom obavljanja poslova ugradnje betona za AB ploču četvrte etaže poslovnog objekta u izgradnji, poginuo je radnik A.A.

Radovi su se izvodili sa dva samovozna radna stroja za ugradnju betona „autobeton pumpe“ na privremenom gradilištu na izgradnji trgovačkog centra.

Analiza ovog događaja temelji se na nalazima nadležne inspektorice rada za zaštitu na radu Državnog inspektorata u Područnoj jedinici Zagreb koja je obavila očevid na mjestu događaja, inspeksijske nadzore, te poduzela propisane mjere.

OPIS DOGAĐAJA

Glavni izvoditelj radova poslodavac B.B. naručio je dostavu i ugradnju betona za armirano-betonsku ploču od specijalizirane tvrtke C.C. Za izvršenje naručenih radova tvrtka C.C. osigurala je na radilištu dva samovozna radna stroja za ugradnju betona „autobeton pumpe“ pomoću koje se iz «kamion–miksera» ugrađivao beton.

„Autobeton pumpa“ pušta se u pogon pomoću motorno-hidrauličkog uređaja s ugrađenim dizelskim motorom i upravljačkim dijelom s daljinskim upravljanjem sustava pumpe za po-

dizanje i skupljanje pojedinačnih hidrauličkih segmenata razdjelne grane maks. dohvata od 32 m.

Radnici tvrtke C.C., odnosno vozači «autobeton pumpe» su i rukovali uređajem za ugradnju betona, dok su četiri radnika tvrtke BB na četvrtoj etaži upravljali dobavnim cijevima na mjestu izlaska betona i raspoređivali svježi beton.

Tijekom rada jedna „autobeton pumpa“ se nagnula. Zbog toga je radnik koji je upravljao s dobavnom cijevi na četvrtoj etaži, a na mjestu 0,8 m udaljenom od ruba etaže izgubio ravnotežu i pao s visine od oko 12,5 m i na mjestu preminuo.

PROVEDBA PROPISA ZAŠTITE NA RADU

Inspeksijskim nadzorom obavljenim u povodu navedenog događaja utvrđeno je više propusta u provođenju mjera zaštite na radu koje su počinili poslodavci koji su izvodili radove na predmetnom gradilištu. Navodimo nedostatke utvrđene kod svakog od njih, i to redom prema značaju vezanom za opisani događaj.

Društvo BB u kojem je bio zaposlen stradali radnik počinilo je sljedeće prekršaje koji su pridonijeli stradavanju radnika:

- na 4. etaži objekta na kojoj su se obavljali radovi ugradnje betona nije bila postavljena nikakva zaštitna ograda za sprečavanje pada radnika s visine niti su radnici na neki drugi način bili zaštićeni od pada s visine,
- poslodavac je rasporedio radnika A.A. na poslove s posebnim uvjetima rada (rukovanje uređajem za ugradnju betona), a da prethodno nije utvrdio na propisani način da radnik ispunjava potrebne posebne uvjete.

Tvrtka C.C. čiji je radnik upravljao autobeton pumpom počinila je ove prekršaje:

- na jednom stabilizatoru kamion-pumpe nedostajao je dio oslonca (okrugla metalna ploča za raspoređivanje pritiska) koji je bio oslonjen krakom na drvene podmetače
- na stroju nisu bile istaknute upute za siguran rad.

Prilikom obavljanja očevida inspektorica je utvrdila da je ovlašteno društvo za obavljanje poslova zaštite na radu ZZ za 'autobeton pumpu' izdalo uvjerenje o ispitivanju navedenog sredstva kao stroja s povećanim opasnostima. Uvidom u zapisnik o ispitivanju utvrdila je da za predmetnu 'autobeton pumpu' nije bila predložena tehnička dokumentacija proizvođača bitna za obavljanje ispitivanja, zbog čega ispitivanje nije obavljeno sukladno Pravilniku o ispitivanju radnog okoliša te strojeva i uređaja s povećanim opasnostima (N.N., br. 114/02. i 126/03.) te se nije smjelo izdati uvjerenje o obavljenom ispitivanju.

Osim navedenog, inspektorica je utvrdila da investitor nije tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada prijavio izvođenje radova na predmetnom gradilištu niti je dostavio plan izvođenja radova. Pritom je, također, utvrdila i niz drugih propusta u provođenju mjera zaštite na radu, nebitnih za predmetni događaj, koji dodatno upućuju da se na predmetnom gradilištu nije skrbrilo o zaštiti radnika na radu (npr. osiguravanje pružanja prve pomoći radnicima na radu i sl.).

POVREDA PROPISA

1. Poslodavac BB počinio je niz povreda propisa iz područja zaštite na radu, a u ovom primjeru biti će navedeni samo oni koji su izravno vezani s opisanim događajem:

1.1 Poslodavac BB počinio je teško kazneno djelo protiv opće sigurnosti opisano u odredbama članka 266., stavka 1. i članka 271., stavka 2. Kaznenog zakona (N.N., br. 110/97., 27/98., 50/00., 129/00., 51/01., 111/03., 190/03., 105/04., 71/06., 115/06., 110/07. i 152/08.) jer suprotno odredbama članka 55., stavka 1. Zakona o zaštiti na radu nije prije početka izvođenja radova uredio radilište i osigurao da se radovi obavljaju u skladu s pravilima zaštite na radu, prema odredbama čl. 70. Pravilnika o zaštiti na radu u građevinarstvu (Sl. list, br. 45/68., preuzeto N.N., br. 53/91. - sva radna mjesta na visini većoj od 100 cm iznad terena ili poda kao i ostala mjesta (prijelazi, prolazi i sl.) na gradilištu i na građevinskom objektu gdje postoji opasnost od pada u dubinu moraju biti ograđena čvrstom zaštitnom ogradom visine najmanje 100 cm, a u slučaju da se zaštitna ograda zbog prirode posla mora tijekom rada privremeno ukloniti, radnici na takvim radnim mjestima moraju biti privezani za zaštitne pojaseve).

1.2 Poslodavac BB počinio je prekršaj opisan u kaznenim odredbama članka 108., st. 1, podstavka 17. i stavka 2. Zakona o zaštiti na radu jer je rasporedio radnika A.A. na poslove s posebnim uvjetima rada (rukovanje uređajem za ugradnju betona), a da prethodno nije utvrdio na propisani način da radnik ispunjava propisane posebne uvjete sukladno odredbama čl. 34., st. 2. Zakona o zaštiti na radu.

2. Poslodavac CC počinio je:

2.1 prekršaj opisan u kaznenim odredbama članka 109., stavka 1., točka 8. i stavka

2. Zakona o zaštiti na radu jer je odredbama članka 43., stavka 2. istog Zakona propisano da je poslodavac dužan osigurati da sredstva rada u svakom trenutku budu u ispravnom stanju,

2.2 prekršaj opisan u kaznenim odredbama članka 108., stavka 1., točka 4. i stavka 2. Zakona o zaštiti na radu jer je odredbama članka 18., stavka 6. navedenog Zakona propisano da upute za siguran rad moraju biti istaknute na mjestu rada.

3. Odgovorna osoba u ovlaštenom trgovačkom društvu ZZ koja je potpisala uvjerenje o ispitivanju počinila je kazneno djelo protiv vjerodostojnosti isprave opisano u odredbama članka 312., stavka 1. Kaznenog zakona (N.N., br. 110/97., 27/98., 50/00., 129/00., 51/01., 111/03., 190/03., 105/04., 71/06., 115/06., 110/07. i 152/08.) jer je svojim potpisom i službenim pečatom ovlaštenog društva ovjerala sadržaj isprave, odnosno da je uvjerenje izdano na temelju Zakona (društvo je bez tehničke dokumentacije proizvođača kamion pumpe i bez uputa za siguran rad i održavanje obavilo ispitivanje sredstva s povećanim opasnostima).

4. Investitor je počinio prekršaj opisan u članku 103.a, točka 5. Zakona o zaštiti na radu jer je odredbama članka 56., stavaka 1. i 2. propisano da investitor u djelatnosti graditeljstva mora dostaviti prijavu radilišta tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada uz dostavu plana izvođenja radova.

PODUZETE INSPEKCIJSKE MJERE

Tijekom obavljanja očevida inspektorica je temeljem ovlasti iz odredbi članka 102., stavka 3. Zakona o zaštiti na radu donijela rješenje upisom u knjigu nadzora kojim je poslodavcu BB zabranila nastavak izvođenja radova na ugradnji betona u armirano-betonsku ploču na 4. etaži predmetnog objekta dok se mjesto rada ne osigura zaštitnom ogradom ili dok se radnici na neki drugi način ne osiguraju od pada s visine.

Poslodavcu CC je temeljem istih ovlasti donijela rješenja upisana u knjigu nadzora kojim je zabranila daljnju uporabu autobeton pumpe dok se na jedan krak stabilizatora ne postavi nedostajući oslonac i dok se za autobeton pumpu ne pribavi tehnička dokumentacija te ona ne ispita kao sredstvo s povećanim opasnostima i ispravom o ispitivanju ne dokaže njegova ispravnost te dok se na prikladno mjesto na autobeton pumpi ne postave upute za siguran rad.

Podnesene su kaznene prijave nadležnom Državnom odvjetništvu zbog utemeljene sumnje o počinjenju kaznenog djela opisanih u točkama 1.1 i 3., a za prekršaje navedene u točkama 1.2, 2.1, 2.2 i 4. inspektorica je podnijela optužni prijedlog nadležnom Prekršajnom sudu.

Napominjemo da je inspektorica donijela i druga rješenja za otklanjanje utvrđenih nedostataka iz područja zaštite na radu, te podnijela optužne prijedloge za odgovarajuće prekršaje, ali koja ovom prilikom nisu navedena jer nisu izravno povezana s opisanim događajem.

*Đuro Čižmar, dipl. ing. stroj.
Državni inspektorat
Odjel zaštite na radu, Zagreb*